

Heidi van der Laan. 'Omdat er altijd financiële stress was, kon ik niet echt kind zijn.' FOTO REYER BOXEM

ARMOEDE INTERVIEW Na een jeugd in de Veenkoloniën is Heidi van der Laan nu opgeleid ervaringsdeskundige in armoede. 'Als je geen geld hebt, zijn instanties de vijand. Ze snappen me toch niet, is de gedachte.'

Als ervaringsdeskundige-met-diploma helpt Heidi mensen de armoede uit

Karin Sitaling
VEENDAM

Op haar zestiende ging Heidi van der Laan het huis uit en moest ze werken voor haar geld – niet om te stappen, maar om te kunnen eten. Ze werd al jong moeder en belandde na haar scheiding in de bijstand. Daarmee is ze bepaald geen uitzondering in de Veenkoloniën, waar ze opgroeide en waar armoede al vele decennia van generatie op generatie wordt doorgegeven. Dat is vanaf nu afgelopen, wat Van der Laan (38) betreft. "De generatie van mijn kleinkinderen wordt de eerste die opgroeit in zelfvertrouwen."

Als een van de eersten rondde Van der Laan een opleiding af tot ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting, en ze bemiddelt nu tussen professionals en hun doelgroep. Bovendien geeft ze les op diezelfde opleiding aan het Noorderpoortcollege. Veendam had de primeur, in Amsterdam en Utrecht zijn nu ook gediplomeerde ervaringsdeskundigen. Het idee komt uit België, stichting Mens en Maatschappij bracht het naar Nederland.

De provincies Groningen en Drenthe doen onderzoek naar het overerven van armoede in de Veen-

koloniën. Naar schatting leven daar 12.000 gezinnen in armoede. De heersende gedachte, zegt Van der Laan, is dat het om euro's gaat: geef ze een zak geld en het is klaar. Maar armoede is veel meer dan dat. Angst voor de deurwaarder, bijvoorbeeld. De nerveuze blikken, de schrik als er een autodeur dichtslaat. Ze kent en herkent het. "Er hangt een heel negatief gevoel omheen. Instanties zijn de vijand. Ze snappen me toch niet, is de gedachte."

'Ik durf directere vragen te stellen. De mensen bij wie we komen, weten dat ik een van hen ben.'

Als je niet weet of je morgen kunt eten, zegt ze, heb je geen ruimte in je hoofd om ingewikkelde formulieren te begrijpen, laat staan in te vullen. "Een ambtenaar, die uit een totaal ander milieu komt, heeft daar geen idee van."

Ze slaagt erin, zegt ze, de verschillen te overbruggen. Neem dat ene gezin waarbij ze in een paar gesprekken tot de kern van het probleem kwam, iets wat niemand nog

was gelukt. "Ik denk dat ik directere vragen durf te stellen dan een professional. De mensen bij wie we thuis komen, weten dat ik een van hen ben." En meteen daarna: "Ehm, ik kom nu niet arrogant over toch?" Ook een erfenis, wellicht, uit haar jeugd: altijd dat relativiseren. Toen ze met een tablet foto's maakte van de sportdag van haar kinderen, haastte ze zich te verontschuldigen: ze had het apparaat gekregen hoor! "Waarom zou ik geen tablet mogen hebben, denk ik nu. Zo diep zit het."

Haar ouders verwijt ze niets, zegt ze, die deden hun best. Het waren de omstandigheden. "Maar omdat er altijd financiële stress was, kon ik niet echt kind zijn, liep ik altijd op mijn tenen." En dat schept hardnekkige overtuigingen. Opleidingen, banen, succes: het waren dingen voor andere mensen. "Het is heel normaal dat je bijstand trekt."

Niet iedereen gunt Van der Laan haar carrièreswitch. Toen ze de auto, die ze had geleend, buiten stond te wassen, vroeg iemand of ze soms de jackpot had gewonnen. Ook haar familie heeft er moeite mee. Er is, zegt ze, een arme tak waar zij uit voortkomt, en die vindt haar een soort verrader. "Ik heb aan de andere kant familieleden die wél geslaagd zijn en met een goede opleiding.

Maar voor hen ben ik nog steeds de oude Van der Laan. Zij accepteren niet dat ik nu steeds meer hun kant op schuif."

Het doet haar zeer, zegt ze, dat haar ouders zo blijven hangen, ze had ze zo graag iets meer geluk gegund. "Ik ben uit die cirkel gestapt, maar velen vinden het veiliger om te blijven zitten waar ze zitten, want dat kennen ze. Op hun sterfbed hebben ze spijt. Ik wil niet een van die mensen zijn."

'Ik ben eruit gestapt, maar velen vinden het veiliger om te blijven zitten waar ze zitten'

Vier jaar geleden was ze nog timide, verlegen, zegt ze, de verandering is ongelooflijk, en haar kinderen zijn met haar mee gegroeid. "Zij weten precies wat ze willen en hoe ze dat voor elkaar gaan krijgen. Ik heb ze meegegeven dat alles kan, als ze doorzetten. Die kansen had ik niet, maar zij wel. Van mij mogen ze pas de deur uit als ze mbo hebben en naar het hbo gaan, als ze een spaarrekening hebben en een rijbewijs."

INLICHTINGENDIENST

Wapentechnologie lekt Nederland uit

Er zijn 'aanwijzingen' dat Nederlandse technologie is gebruikt in massavernietigingswapens of raketprogramma's van Iran, Pakistan en Syrië. Dat heeft het kabinet aan de Tweede Kamer laten weten in reactie op uitspraken van de baas van de militaire inlichtingendienst MIVD, generaal-majoor Onno Eichelsheim. Die verklaarde vorige maand dat de Nederlandse inlichtingendiensten jaarlijks een 'substantieel' aantal buitenlandse pogingen verstoren om aan kennis en materialen voor massavernietigingswapens te komen. ANP

WADDENZEE

Platte oester duikt weer op

De platte oester is terug in de Waddenzee. Gedacht werd dat die was uitgestorven, maar een visser vond onlangs meerdere exemplaren ten oosten van Texel. Dat meldt Programma naar een Rijke Waddenzee, waarin overheden, natuurorganisaties en gebruikers van het wad samenwerken. Ooit kwam deze oester veel voor in de Waddenzee, maar door intensivering van de visserij en ziektes leek die verdwenen. Oesters zijn belangrijk voor het ecosysteem. Ze filteren algen uit het water en dragen zo bij aan helderder water. ANP

DEOXYNIVALENOL

Veel schimmelig in ambachtelijk bier

Ambachtelijk gebrouwen bier bevat vaak meer giftige schimmelfstoffen dan ander bier. Wie het dagelijks drinkt, loopt enig risico: de veel voorkomende schimmelstof deoxynivalenol onderdrukt het immuunsysteem en veroorzaakt soms braken of diarree. Bijna elk bier bevat deze stof, maar bij ambachtelijke soorten, meestal alleen te koop in gespecialiseerde zaken, liggen de gehalten gemiddeld hoger. Dat komt onder meer door het gebruik van andere moutsoorten. De onderzoekers namen 47 bieren onder de loep. ANP

RISICO

Tot 150 gebouwen met verdachte vloer

Mogelijk 100 tot 150 gebouwen in Nederland hebben vloeren zoals die in de ingestorte parkeergarage bij Eindhoven Airport. Die schatting maakt branchevereniging VN Constructeurs na een inventarisatie onder haar leden en eigen berekeningen. Deze vloeren zijn vooral te vinden in ziekenhuizen, scholen, kantoren en parkeergarages die de afgelopen achttien jaar zijn opgeleverd. Onder meer Hogeschool Windesheim in Zwolle en de Erasmus Universiteit Rotterdam hebben gebouwen buiten gebruik gesteld. ANP